

## EU-nämndens yttrande 2022/23:EUN1y

# Verksamheten i Europeiska unionen under 2022

---

## Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 16 mars 2023 att ge EU-nämnden och utskotten tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2022/23:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2022. EU-nämnden har beslutat att yttra sig över skrivelsen i frågor som har varit av särskilt intresse i nämndens verksamhet under 2022.

# EU-nämndens överväganden

## Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2020 i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen. Skrivelsen är en övergripande beskrivning av Europeiska unionens verksamhet och utveckling. Den behandlar flera olika politikområden och tar upp beslut och händelser utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar. I bilagorna redogörs för mål vid EU-domstolen av svenskt intresse, avslutade och pågående överträdelseärenden samt beslut i rådet som Sverige inte har stött. Bland annat röstade Sverige, efter samråd med EU-nämnden, nej till ett direktiv om tillräckliga minimilöner.

## EU-nämndens ställningstaganden

### *Synpunkter av övergripande karaktär*

Rysslands krig mot Ukraina har stått i fokus under större delen av året. Kriget har hanterats inom samtliga rådskonstellationer och veckan efter den ryska invasionen samrådde EU-nämnden inför extrainsatta rådsmöten vid flera tillfällen.

EU-nämnden vill liksom tidigare år uttrycka sin uppskattning över skrivelsen som ger en bra översikt över verksamheten i EU 2022. Kontakterna mellan EU-nämnden och regeringen har fungerat väl såväl på politisk nivå som på tjänstemannanivå. Även detta år har nämnden hanterat ett mycket stort antal skriftliga samråd, ofta med korta tidsramar och utanför ordinarie arbetstid.

### *Särskilda synpunkter*

I juni enades *Europeiska rådet* om att bevilja Ukraina och Republiken Moldavien status som kandidatländer. Samtidigt uttalades att *Europeiska rådet* är redo att ge Georgien status som kandidatland när de prioriterade områden som anges i kommissionens yttrande om Georgiens ansökan om medlemskap har åtgärdats.

Inom ramen för *allmänna rådet* har bl.a. rättsstatsfrågorna samt konferensen om Europas framtid (framtidskonferensen) och dess uppföljning varit återkommande teman. Framtidskonferensen hanterades vid de flesta av allmänna rådets möten under 2022 samt även av *Europeiska rådet*. Sammantaget fanns det stöd för regeringens hållning, med avvikande ståndpunkter från några partier (SD, MP, L). När det gäller den årliga rättsstatsdialogen har regeringen fått stöd i nämnden för sin inriktning vid samtliga tillfällen. Nämnden har vidare gett regeringen stöd för dess linje vad gäller hanteringen av utvecklingen på rättsstatsområdet i Polen samt utvecklingen när det gäller unionens värden i Ungern, med avvikande ståndpunkt från ett parti (V). En annan återkommande

fråga inom ramen för allmänna rådet är relationen mellan EU och Storbritannien, där det framför allt handlat om lägesuppdateringar i fråga om bl.a. Nordirlandsprotokollet. Nämnden har även vid ett par tillfällen behandlat kommissionens förslag till förordning om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam och gett stöd för regeringens position. Vidare gav nämnden stöd för regeringens ståndpunkt när det gäller slutsatser om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen, med avvikande ståndpunkt från ett parti (SD).

Inför rådet för *utrikes frågor* samt *Europeiska rådet* har ett genomgående tema under året varit Rysslands aggression mot Ukraina. Vid samtliga tillfällen fanns det stöd för regeringens hållning. Nämnden har även behandlat Iran och fått stöd för sin inriktning, med avvikande ståndpunkter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet. Inför möte i rådet för *utrikes frågor – försvar* har regeringen vid samråd med nämnden om genomförande av den strategiska kompassen fått stöd för sin linje med avvikande ståndpunkt från ett parti (SD). På handelsområdet har nämnden bl.a. behandlat förhandlingar av Världshandelsorganisationens (WTO) tolfte ministerkonferens (MC 12) och handelsförbindelserna med USA. Sammantaget fanns det stöd för regeringens inriktning.

Inför möten i rådet för *ekonomiska och finansiella frågor* har ett återkommande tema varit genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) som utgör huvuddelen av EU:s återhämtningsinstrument Next Generation EU (NGEU). Regeringen har inför dessa diskussioner fått stöd för sin inriktning. Ett extrainsatt samråd hölls vidare i slutet av året med anledning av kommissionens kommande förslag om likviditetsstöd till Ukraina under 2023 och en förväntad snabb process kring detta förslag. Det fanns stöd för regeringens inriktning, med en avvikande ståndpunkt från två partier (MP, V). Det s.k. Eurovinjettdirektivet om väg tullar och vägavgifter har förhandlats i många år. Nämnden gav under hösten ett enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt om att anta en politisk överenskommelse om direktivet.

Olika migrationsrelaterade frågor har löpande hanterats inom ramen för rådet för *rättsliga och inrikes frågor*. Situationen längs migrationsrutterna hanterades inför såväl ordinarie som extrainsatt rådsmöte och regeringen fick vid båda tillfällena stöd för sin inriktning med avvikande ståndpunkter från två partier (V, MP). Nämnden behandlade vid ett flertal tillfällen olika initiativ inom ramen för asyl- och migrationspakten och regeringen fick stöd för sin linje, med avvikande ståndpunkt från ett parti (SD). Nämnden behandlade vidare vid flera tillfällen frågor som rör kampen mot strafflöshet när det gäller brott begångna i samband med Rysslands anfallskrig mot Ukraina och gav regeringen stöd för sin linje. Regeringen har även fått stöd för sin position när det gäller direktiv om straffrättsliga påföljder till skydd för miljön, med avvikande ståndpunkt från ett parti (SD).

Vid samråd inför rådet för *sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård* behandlade nämnden bl.a. direktivet om bättre arbetsvillkor för plattformsarbete. Det fanns stöd för regeringens ståndpunkt, med avvikande ståndpunkter

från fyra partier (S, V, MP, C). Vidare har fortsatt behandling ägt rum om direktivet om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag. Det fanns stöd för regeringens ståndpunkt utom i vissa delar där det i stället fanns stöd för den ståndpunkt som framfördes av ledamöterna från fyra partier (M, SD, C, KD), med avvikande ståndpunkt från tre partier (S, V, MP). Fortsatt hantering har även ägt rum när det gäller direktivet om tillräckliga minimilöner i EU. Vid skriftligt samråd i september gav nämnden regeringen stöd för ståndpunkten att rösta nej till rättsakten. På hälsoområdet samrådde nämnden med regeringen om bl.a. frågor som rör covid-19, och det fanns stöd för regeringens inriktning.

Inom ramen för *miljörådet* har klimaträttsakterna och sociala klimatfonden i lagstiftningspaketet Fit for 55 varit i fokus<sup>1</sup> och behandlats av EU-nämnden vid flera tillfällen. Regeringen fick stöd i nämnden för sina positioner med flera avvikande ståndpunkter som rör respektive förslag. Regeringen fick vidare stöd för sin position när det gäller den s.k. batteriförordningen, med en avvikande ståndpunkt från ett parti (L). Vidare gav nämnden stöd för regeringens ståndpunkt när det gäller avskogningsförordningen<sup>2</sup>, med avvikande ståndpunkter från tre partier (SD, V, MP). Inför miljörådet i december fick regeringen vidare stöd för sin inriktning när det gäller förordningen om restaurering av natur med avvikande ståndpunkter från fyra partier (S, C, V, MP).

Inför möten i *konkurrenskraftsrådet* har frågor om återhämtning och unionens resiliens fortsättningsvis diskuterats i stor utsträckning med grön och digital omställning som viktiga drivkrafter. Som exempel på förslag som syftar till att stärka EU:s motståndskraft mot störningar i leveranskedjan och öka europeisk innovations- och forskningskapacitet kan nämnas förordningen för halvledare där nämnden lämnade ett enhälligt stöd till en politisk överenskommelse i december. Nämnden gav också sitt stöd för regeringens ståndpunkt om att anta en politisk överenskommelse om direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, med några avvikande ståndpunkter (S, V, MP).

Inom ramen för *rådet för transport, telekom- och energifrågor* har energifrågor diskuterats mest. Nämnden har behandlat flera lagförslag som utgör en del av lagstiftningspaketet Fit for 55, t.ex. en revidering av direktivet om förnybar energi (RED) i juni. Det fanns stöd för regeringens ståndpunkt om att anta en allmän riktlinje utom i den delen som avsåg förnybar energi. I den delen fanns det i stället en majoritet för den ståndpunkt om fossilfri energi som framfördes av fyra andra partier (M, SD, KD, L). Två andra partier anmälde avvikande ståndpunkt (V, MP). Nämnden behandlade också ett förslag till allmän riktlinje om direktivet om energieffektivitet. Det fanns inte stöd för regeringens ståndpunkt. I stället fanns det en majoritet för den ståndpunkt som framfördes av fyra andra partier (M, SD, KD, L). Ytterligare fyra partier anmälde avvikande ståndpunkt i förhållande till den nya ståndpunkten (S, C, V, MP).

<sup>1</sup> EU:s utsläppshandelssystem; Ansvarsfördelningsförordningen; Förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF); Förordning om koldioxidkrav på lätta fordon och Förordningen om en social klimatfond.

<sup>2</sup> Förordning om utsläppande på EU-marknaden och export av produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse.

I oktober gav nämnden däremot ett enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt om att anta en allmän riktlinje om ett direktiv om byggnaders energiprestanda som också ingår i Fit for 55.

Rysslands invasion av Ukraina och de åtgärder som vidtagits på EU-nivå har medfört att energifrågor stått ytterligare i fokus och diskuterats i flera olika rådskonstellationer. Det har också krävts extra nämndsammanträden inför extrainsatta energirådsmöten. Kommissionen presenterade under våren åtgärds-paketet REPowerEU som innehåller flera förslag för hur EU kan hitta alternativa leverantörer av energi, spara energi och snabba på omställningen till ren energi. Nämnden gav i december sitt stöd för regeringens ståndpunkt om att anta en allmän riktlinje om direktivet om ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (REPowerEU-direktivet). Två partier lämnade en avvikande ståndpunkt (V, MP).

Kommissionen har också under året presenterat fem rådsförordningar med stöd av artikel 122 i EU:s funktionsfördrag som medger ett mycket snabbt beslutsförfarande. Nämnden behandlade i juli en rådsförordning om att trygga energiförsörjningen genom en rekommendation om minskad gasanvändning. Det fanns inte stöd för regeringens ståndpunkt och inriktning. I stället fanns det stöd för den ståndpunkt som presenterades av fyra andra partier (M, SD, KD, L). Tre partier lämnade avvikande ståndpunkter i förhållande till den nya ståndpunkten (S, V, C). Nämnden behandlade vidare ett förslag till rådsförordning om krisintervention för att komma till rätta med de höga energipri-serna i slutet av september. Det fanns stöd för regeringens inriktning med en avvikande ståndpunkt från två partier (V, MP). I oktober behandlade nämnden ett förslag till politisk överenskommelse om rådsförordning om ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, utbyte av gas över gränserna och tillförlitliga prisriktvärden (gaskrisförordningen) och lämnade då ett enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt. Nämnden lämnade också i december ett enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt om att anta en politisk överenskom-melse om rådsförordning om inrättande av en marknadskorrigeringsmekanism för gas för att skydda medborgarna och ekonomin mot alltför höga priser (pristakförordningen). Kommissionen presenterade i november ett förslag till rådsförordning om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi. Nämnden behandlade samma månad ett förslag till politisk överenskommelse om förordningen och lämnade ett enhälligt stöd för reger- ingens ståndpunkt.

Energifrågor gav under 2022 även avtryck på flera andra frågor, t.ex. de ekonomiska och finansiella frågorna eftersom många förslag kräver finansie-ring. Även Europeiska rådet har diskuterat energifrågor vid flera tillfällen.

Inför möten om transportfrågor har nämnden gett sitt stöd för regeringens ståndpunkt om att anta en allmän riktlinje om förordningen om unionens rikt-linjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) med en av-vikande ståndpunkt från ett parti (MP). Förordningen syftar till att underlätta

den inre marknaden och utveckla den europeiska transportinfrastrukturen på ett effektivt och hållbart sätt. Flera förslag på transportområdet som ingår i Fit for 55-paketet förhandlades även under 2022. Häribland kan nämnas om-bearbetningen av direktivet om utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen till en förordning (AFIR) där nämnden gav sitt stöd för regeringens ståndpunkt om att anta en allmän riktlinje om förordningen med en avvikande ståndpunkt från två partier (V, MP).

I och med att unionen sökt anpassa den inre marknaden till dagens moderna och digitala samhälle har flera rättsakter på *telekommunikationsområdet* behandlats. Nämnden gav t.ex. ett enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt om en allmän riktlinje om förordningen om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter.

Inför möten i *jordbruks- och fiskerådet* har Rysslands invasion av Ukraina och dess effekter på marknadssituationen och livsmedelsförsörjningen diskuterats löpande sedan kriget inleddes i februari. Nämnden har under året sammantaget gett sitt stöd för regeringens inriktning, men vid några tillfällen har några partier lämnat avvikande ståndpunkter. I juli lämnade t.ex. tre partier avvikande ståndpunkter (SD, V, MP) och i december lämnade ett parti avvikande ståndpunkt (V). På fiskesidan gav nämnden sitt stöd för regeringens ståndpunkt om antagande av politisk överenskommelse om bl.a. förordningen till fiskemöjligheter för 2023 i Nordostatlanten. Två partier lämnade avvikande ståndpunkter (V, MP).

Stockholm den 28 april 2023

På EU-nämndens vägnar

*Matilda Ernkrans*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jytte Guteland (S), Leif Nysmed (S), Linnea Wickman (S), Kadir Kasirga (S), Martin Westmont (SD), Leonid Yurkovskiy (SD), Robert Stenkvis (SD), David Lång (SD), Jesper Skalberg Karlsson (M), Arin Karapet (M), Stefan Olsson (M), Daniel Riazat (V), Anna Lassus (C), Yusuf Aydin (KD), Elin Nilsson (L), Rebecka Le Moine (MP)